

plněn byl i § 338, pokud jde o splatnost a vykonatelnost náhrady útrat řízení.

Novela poskytuje v §u 340 poplatníkovi právo na navrácení do předešlého stavu. Tento paragraf doznal ještě další úpravy v souvislosti s nově do zákona vloženým §em 256a), kterým byla z § 340 vyňata ustanovení, která nebyla navrácením v předešlý stav, ale v podstatě obnovou řízení.

Doplnění § 344 tím, že vylučuje se samostatná exekuce na nedoplatek do 5 Kč je nepatrného významu. Exekuční řízení doznává však podstatnější změny doplněním §u 350, kterým zamezuje se zneužití exekuce k jiným účelům, než k uspokojení státu jako věřitele; nemůže proto exekutor zabavit nic jiného, než věci, sloužící ku krytí daňové pohledávky. Tím odstraňuje se finanční správě možnost opatřiti si pomůcky, jež si jinak k provedení řízení, jmenovitě trestního, nemohla opatřiti. Čl. 178 upravil nejnižší míru na podání v berní exekuci z $\frac{1}{3}$ na $\frac{1}{2}$ vyvolací ceny (vzhledem na §§ 1 a 6 zák. č. 1/1933 Sb. z. a n.)

Je proto, jak již v úvodu této kapitoly bylo řečeno, formální část novely věnována spíše zájmům poplatnictva než zájmům státu. Tato okolnost vysvětluje jmenovitě ze skutečnosti, že mezi vládou a parlamentem v době projednávání tohoto zákona byla řada sporů o jednotlivá ustanovení, jimiž se na úkor státní pokladny situace správních úřadů zhořšila. (Pokračování.)

Poznámky k pojištění advokátů.

Resoluce sekce advokátů na právnickém sjezdu o povinném sociálním pojištění advokátů vyzněla ve prospěch myšlenky jeho úplné organizační samostatnosti a odmítla provésti je ve formě smluvního pojištění u některého z pojišťovacích ústavů ať již u soukromé pojišťovny či u Všeobecného pensijního ústavu.

Pokládám toto rozhodnutí za zcela správné a ze všech možných organizačních forem za nejvhodnější. Samostatné pojištění advokátů lze provésti jednak na podkladě autonomní normy (advokátního řádu), která rámcově stanoví povinnost nuceného přístupu do pojištění všech advokátů, bude-li příslušnou advokátní komorou zavedeno, nebo zvláštním zákonem doplňujícím vhodně soubor stávajících sociálně pojišťovacích zákonů.

Dávám přednost druhé eventualitě, neboť jenom zákon může bez obtíží řešiti komplikované otázky, které vzniknou ze vztahu pojištění advokátů k zákonu o pojištění samostatně hospodařících osob (č. 148/1925), který patrně bude — i když po provedení dalekosáhlých změn — v dohledné době uveden v život, a k zákonu o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců (č. 26/1929 s novelami č. 125/1931 a 117/1934), jemuž podléhají advokátní koncipienti. Rovněž to přichází v úvahu, že tato forma jedině zaručuje jednotnost pro celou republiku a vylučuje nežádoucí partikulární odchylky, ke kterým by jistě docházelo, kdyby pojištění advokátů prováděné na podkladě autonomní normy bylo roztrženo na několik samostatných pojištění podle obvodu advokátních komor.

Zákon o pensijním pojištění advokátů musí tedy především stanoviti »vynětí advokátů z pojistné povinnosti podle zákona č. 148/1925«, jemuž advokáti za nynějšího zákonného stavu podléhají, a umožniti přenášení pojistných nároků získaných v pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách a ve veřejnoprávním zaopatření veřejných zaměstnanců.

Ti, kteří budou pracovati na návrhu zákona, musí vycházeti ze základních, v sociálním pojištění osvědčených zásad. Jest třeba vyvarovati se tomu, aby do kolektivního pojištění nebyly zanášeny stále mnohým ještě příliš vžitě prvky soukromého, t. j. dobrovolného a individuálního pojišťování. Kolektivní sociální pojištění může se zdárně vyvíjeti pouze na principu pojistné povinnosti a v dostatečně velikém souboru osob. Úhrnný počet advokátů v republice, tuším přes 5000 osob, jest dostatečně veliký pro samostatné jeho pojištění, ovšem, jak jsem již podotkl, další třitřetí stížílo by vyrovnávání risik, ke kterému nedojde v souborech příliš malých, a zdražilo by administrativu, nehledě k jiným nepříznivým momentům, jako na př. k nejednotnosti praxe při provádění pojištění a k obtížím, které by vznikly, přestěhuje-li se pojištěnec do obvodu jiné komory.

Další zásadou, kterou je účelno dodržeti, jest stanovení pevného průměrného příspěvku, který jest v souvislosti s výdělečným příjmem a jeho prostřednictvím s vyměřovací základnou; výše pojistného příspěvku musí býti pokud možno odindividualisována, t. j. jeho výše nesmí záviseti na zdravotním a rodinném stavu pojištěncův a rovněž ne na jeho stáří; ovšem jsem si vědom, že bude účelné aspoň pro počátek zavésti odstupňovaný příspěvek podle stáří vzhledem k tomu, že náhle budou zahrnuti do pojištění i osoby poměrně vysokého věku, které budou jen velmi krátkou dobu podléhati platební povinnosti a v brzku uplatní nárok na pojistnou dávku.

Sociální pojištění, které nutně ukládá platební povinnost po případě i proti individuální vůli jednotlivců, musí se omezit pouze na krytí závažných risik a vycházeti z principu solidarity. Jest nutno s ohledem na sociální posici advokátů velmi pozorně zkoumati, proti kterým náhodným, na vůli pojištěncův nezávislým událostem zbavujícím advokáta a jeho rodinu příjmu nebo větší části příjmu, jest pojištěnce chrániti výplatou pojistné dávky. Zajisté, že jest to jako v každém sociálním pojištění úmrtí, invalidita, nemoc a po případě nezaměstnanost.

Stáří samo o sobě (dosažení 65. nebo 70. roku věku) není podle mého soudu u advokátů pojistnou událostí, není-li spojeno s úbytkem tělesných či duševních sil působícím ztrátu výdělku. Je nutno vyhýbati se analogiím se zaměstnaneckým pojištěním, v němž pravidlem dosažení určitého věku, nebo odbytí určitého počtu služebních let bývá důvodem k propuštění ze zaměstnání často bez ohledu na míru zdatnosti zestárlého zaměstnance. Risiko nemoci, netrvá-li nemoc dlouho, nemívá za následek — leč pravidlem přechodný — úbytek výdělku a stačí je tedy krýti pojištěním poskytujícím lékařské ošetření a léky.

Invaliditu advokátovu nutno posuzovati a tedy v návrhu zákona definovati opět zcela jinak nežli v pensijním pojištění zaměstnanců. Mnohé z chronických a vážných chorob, které u zaměstnance způsobí ztrátu zaměstnání a tedy příjmu, neznemožní vždy advokátovi vésti kancelář substitutem a často ani nemají vlivu na výši jeho výdělku. Advokátova invalidita má se odškodniti přiznáním důchodu pravidlem jen tehdy, způsobí-li vzdání se advokátní praxe anebo aspoň velmi podstatné snížení výdělku pod určitou mez. Téhož hlediska bylo by použití pro odškodnění ztráty (po případě částečné) výdělku ve vyšším stáří (invalidita ze stáří).

Nebude asi — aspoň v dohledné době — možno krýti risiko nezaměstnanosti, které se u stavu advokátů spíše kryje s pojmem nedostatečného výdělku, pro obtíže, které by vznikly s jejím prokazováním; prozatím bylo by se pro nedostatek zkušeností spokojiti s formou podpor v na-

léhavých případech ze zvláštního fondu, tvořeného z event. přebytků bez právního nároku.

Nejzávažnějším risikem pro rodinu advokátovu jest zajisté úmrtí živatele. Právě tyto případy zvláště u mladých advokátů vyžadují podle mého soudu největšího zřetele a pokud možno nejbohatšího vybavení pozůstatostních důchodů. Zde jest náhlá změna hospodářské situace pojištěncovy rodiny co nejpronikavější a nejtragičtější (podobně jako u mladých lékařů).

Přecházím tím již k volbě pojistného schematu, t. j. k relativní výměře pojistných dávek, jichž druhy se, jak patrno z předcházejícího, mají omezit hlavně na důchod invalidní (starobní), vdovský a sirotčí, a k stanovení vyměřovací základny.

Pokud jde o volbu vyměřovací základny, jest vhodných možností celá řada. Vyměřovací základna buď pro celý důchod anebo pro zvyšování částky přidávané k určité základní a minimální výši důchodu má být v určité souvislosti s výdělečným příjmem tak, aby důchod (anebo jeho zvýšení nad stanovené minimum) po ztrátě příjmu byl vyměřen určitým procentem z výdělečného příjmu. Vzhledem k velikému rozpětí výdělečných možností advokátů bylo by i vhodné stanoviti několik pevných stupňů vyměřovacích základen (na př. 12.000, 15.000 atd. až 45.000 Kč) a pojištěnce zařazovati podle výše výdělku do takto stanovených stupňů, po případě dáti jim s určitým omezením možnost volby stupně.

V našem sociálním pojištění dlouhodobých důchodů jest obvyklé, že výše nároku stoupá s délkou doby pojištění. Pro tento systém mluví mnoho důvodů; nebylo by však radno pro pojištění advokátů převzít obvyklá pensijní schemata, platná pro úřednický stav. Při normálním hospodářském vzestupu advokátové nebude stejně možno přiblížiti nejvyšší výměru důchodu výši ztraceného výdělku v letech neintensivnější praxe do té míry, aby z veliké části byl tento výdělek důchodem nahrazen, naproti tomu tragické případy invalidity nebo úmrtí při počátku praxe by nebyly dostatečně kryty relativní nízkou výměrou. Jest tedy účelnější vyměřiti relativně dosti vysoko důchody na počátku pojištění a dát jim s délkou pojištěné doby stoupání povlovnější nežli u obvyklých pensijních schemat. Výměra vdovského a sirotčího důchodu měla by být stanovena podstatně výše nežli obvykle bývá u pensijních schemat úřednických.

Rovněž otázku zavedení t. zv. čekací doby, t. j. doby, která musí být v pojištění získána, než vznikne vůbec nárok na důchod, není vhodno schematicky a bezmyšlenkovitě řešiti podle obdoby úřednických systémů. Zavedení čekací doby v pensijním pojištění má dvojí účel; jednak zlevňuje pojištění, jednak chrání nositele pojištění před spekulativními vstupy do pojištění. Tento druhý důvod u pojištění advokátů téměř odpadá. Pro počáteční generaci advokátů nebude lze obejíti se bez čekací doby vzhledem k tomu, že do pojištění náhle vstoupí též ročníky starších osob, které nad to nebyly dříve pojištěny podle pensijního zákona; u ročníku osob, které získaly již jako advokátní koncipienti doby v pensijním pojištění a jichž nároky budou přeneseny do tohoto pojištění advokátů, možno čekací dobu značně zkrátiti, po případě ji i úplně zrušiti. Tato otázka sama o sobě vyžadovala by zvláštního pojednání, které by přesáhlo rámec této noticky. Zásadně bude třeba přechodných ustanovení pro přítomnou, do pojištění při jeho počátku náhle zahrnutou generaci, neboť pojištění této generace bude znamenati podstatně větší zatížení nežli generací dalších, postupně do pojištění po odbytí koncipientické praxe vstupujících. Pro přítomnou generaci bude třeba buď vyloučiti z pojištění osoby od určitého vyššího věku, nebo zavésti pro ně delší čekací dobu, nebo stanoviti věkové přírážky k průměrnému pojistnému resp. kombinovati všechny tři eventualy. Plný přesun vyššího zatížení z počáteční generace na generace budoucí byl by pro tyto budoucí generace zcela jistě neúnosný.

Podkladem pro stanovení pojistného musí býti podrobně vypracovaná statistika, kterou bude lze poříditi ze záznamů advokátních komor a indi-

viduelních dotazníků; protože nebude patrně možno z této statistiky odvodití prozatím pro stav advokátů potřebná měrná čísla úmrtnosti, invalidity, ženatosti a pod., bude třeba se rozhodnouti pro použití čísel odvozených z jiných pozorovaných souborů a event. tato čísla vhodně modifikovati, dokud nebude lze je nahraditi čísly z vlastního pozorování.

Gamma.

První odborový sjezd československých právníků v Praze.

Dosud byly konány jen vědecké právnícké sjezdy nebo sjezdy jednotlivých právníckých stavů, jako advokátů a soudců; letošní sjezd byl sjezdem odborovým a všeprávníckým. Předmětem porad byly podle toho jednak otázky, jež měly obecnou důležitost pro veškeré československé právníctvo, jednak otázky, jež zajímaly jednotlivé právnícké stavy.

Sjezd byl zahájen v sobotu, dne 26. září 1936 v zasedací síni poslanecké sněmovny pod protektorátem pana presidenta republiky a za čestného předsednictví ministra vnitra JUDra Josefa Černého, ministra spravedlnosti JUDra Ivana Déreera a ministra unifikací Msgre Dra Jana Šrámka. V čestném výboru zasedli význační právníci našeho veřejného a hospodářského života.

Slavnostní schůzi sjezdu zahájil za přítomnosti asi 1600 právníků děkan právnícké fakulty Karlovy university prof. JUDr. Václav Hora, jenž jako předseda Ústředí československých právníků byl zároveň předsedou sjezdu. Po odeslání holdovacího telegramu panu presidentu republiky vyjádřil prof. Dr. Hora nejprve radost, že pan president republiky přijetím protektorátu a vláda převzetím čestného předsednictví projevíli zájem a pochopení pro sjezdové práce. Předseda uvítal pak ministra spravedlnosti JUDra Ivana Déreera, zastupujícího presidenta republiky a vládu, předsedu senátu Dra Soukupa, místopředsedu posl. sněmovny Dra Markoviče, kancléře presidenta republiky Dra Šamála, zemského presidenta Dra Sobotku, guvernéra Pošt. spořitelny Dra Trapla, zástupce ústředních státních úřadů, právníckých korporací, vysokých škol, hlavních města Prahy, hospodářských a sociálních institucí atd. Českým a německým proslavem uvítal předsedu stálé delegace sjezdu německých právníků v Československu Dra Jarolima a prohlásil, že s německými právníky máme společnou snahu zabezpečiti klidné a spokojené soužití příslušníků dvou národností upevňováním právního řádu. Francouzským proslavem uvítal prof. Dr. Hora pařížského advokáta Marcela Poignarda jako delegáta francouzských advokátů a delegaci jugoslávskou a lotyšskou.

Poté učinil prof. Dr. Hora úvodní sjezdový projev, v němž nejprve vytknul, že československé právníctvo, věnujíc své služby jiným, nevěnovalo náležitou pozornost svým vlastním potřebám a schází se teprve nyní, aby osvětlilo si různé otázky pro veškeré právníctvo důležité a hledalo cestu a prostředky, jež by *právníckému stavu jako takovému v jeho celistvosti*, semknutému a neroztržitému, vyhovovaly. Jsou dva důvody, proč právníctvo teprve nyní tento krok činí. Jedním je zvláštnost právníckého povolání, záležející v tom, že právníci se v životě rozestupují v různá povolání, při jichž výkonu jsou stavěni namnoze proti sobě. Druhým důvodem je to, že právě v přítomné době právníctvo s jistým znepokojením pozoruje, jak je právnícká činnost neprávníckou veřejností *podceňována*. V souvislosti s nesprávným názorem laickým o činnosti právníkové je to, že neprávníkovi se jeví případy, o něž jde, zpravidla zcela jednoduchými. A když právník na složitost ukáže, pochybnosti projeví a s konečným úsudkem se neukvapuje, vzbuzuje u laika podezření a nespokojenost. Pořádavž většina případů, v nichž laik právníkovu pomoc vyhledává, není